

Pytanie klienta: Moja córka została ubezwłasnowolniona całkowicie z powodu nadużywania alkoholu. Obecnie jest po leczeniu odwykowym i od roku nie spożywa alkoholu. Czy można cofnąć ubezwłasnowolnienie?

Przepisy procedury cywilnej przewidują możliwość przeprowadzenia postępowania w przedmiocie uchylecia ubezwłasnowolnienia. Należy mieć na uwadze, iż postępowanie takie nie ma na celu wzruszenia, czy cofnięcia postanowienia o ubezwłasnowolnieniu. Postępowanie takie ma charakter samoistny, a jego celem jest ponowne orzeczenie w tej samej sprawie.

Przesłanką uzasadniającą uchYLECIE ubezwłasnowolnienia, zgodnie z art. 559 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, jest ustanie przyczyn z powodu których orzeczono o ubezwłasnowolnieniu. Przepisy nie dopuszczają możliwości opierania wniosków o uchYLECIE ubezwłasnowolnienia na tej podstawie, że zdaniem wnioskodawcy poprzednie postanowienie było nietrafne (Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z dnia 5 lipca 1972 r. sygn. akt: II CR 206/72). Z brzmienia omawianego przepisu wynika, iż w przypadku ziszczenia się powyższej przesłanki, sąd ma obowiązek uchYLECIE ubezwłasnowolnienie.

Odnosząc się natomiast do podmiotów czynnie legitymowanych w postępowaniu o uchYLECIE ubezwłasnowolnienia, wskazać należy, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, krewni osoby ubezwłasnowolnionej nie mogą wystąpić z wnioskiem o uchYLECIE ubezwłasnowolnienia z tego względu że ubezwłasnowolniony ma przedstawiciela ustawowego w postaci opiekuna lub kuratora (Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 1987 r., sygn. akt: IV CZ 168/87). Oczywiście powyższe nie dotyczy krewnego, który jednocześnie jest przedstawicielem ustawowym osoby ubezwłasnowolnionej. Ponadto ustawodawca przyznał osobie ubezwłasnowolnionej ograniczoną zdolność procesową, która uprawnia ją do inicjacji postępowania o uchYLECIE lub zmianę ubezwłasnowolnienia- art. 559 § 3 k.p.c. Co więcej, również sąd z urzędu wszczyna postępowanie w przedmiocie uchylecia ubezwłasnowolnienia, jeśli poweźmie wiarygodną informację o poprawie stanu zdrowia ubezwłasnowolnionego. W uzupełnieniu powyższego, należy przytoczyć Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 czerwca 2007 r., sygn. akt: I Aca 357/07: „Status prawny ubezwłasnowolnionego nakłada na sąd obowiązek wykorzystania ustawowych możliwości działania z urzędu w razie powzięcia wiarygodnej informacji, że stan zdrowia ubezwłasnowolnionego poprawił się na tyle, iż uzasadnia wszczęcie postępowania na podstawie art. 559 k.p.c.”

Należy również pamiętać, że w postępowaniu dotyczącym uchylecia ubezwłasnowolnienia nie obejdzie się bez opinii biegłego lekarza psychiatry. Powyższe jest wynikiem tego, że po pierwsze przesłanką wydania takiego orzeczenia jest ustanie przyczyny na podstawie, której orzeczono

ubezwłasnowolnienie, a nie subiektywne przekonanie wnioskodawcy. Po drugie sąd bez opinii specjalisty nie jest w stanie ustalić stanu zdrowia psychicznego osoby, której dotyczy postępowanie.

Reasumując, ustawodawca dopuszcza możliwość wystąpienia z wnioskiem o uchylenie ubezwłasnowolnienia. Sąd uchyli ubezwłasnowolnienie jeśli ustaną przyczyny, dla których je orzeczono. Tak więc jeśli podczas postępowania zostanie wykazane, że uzależnienie od alkoholu ustąpiło, a córka może kierować swoim postępowaniem, sąd powinien wydać orzeczenie o uchyleniu ubezwłasnowolnienia.